

เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ

การเขียนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล

เพื่อการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม

ณ. ห้องทองอุไร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครบุรี

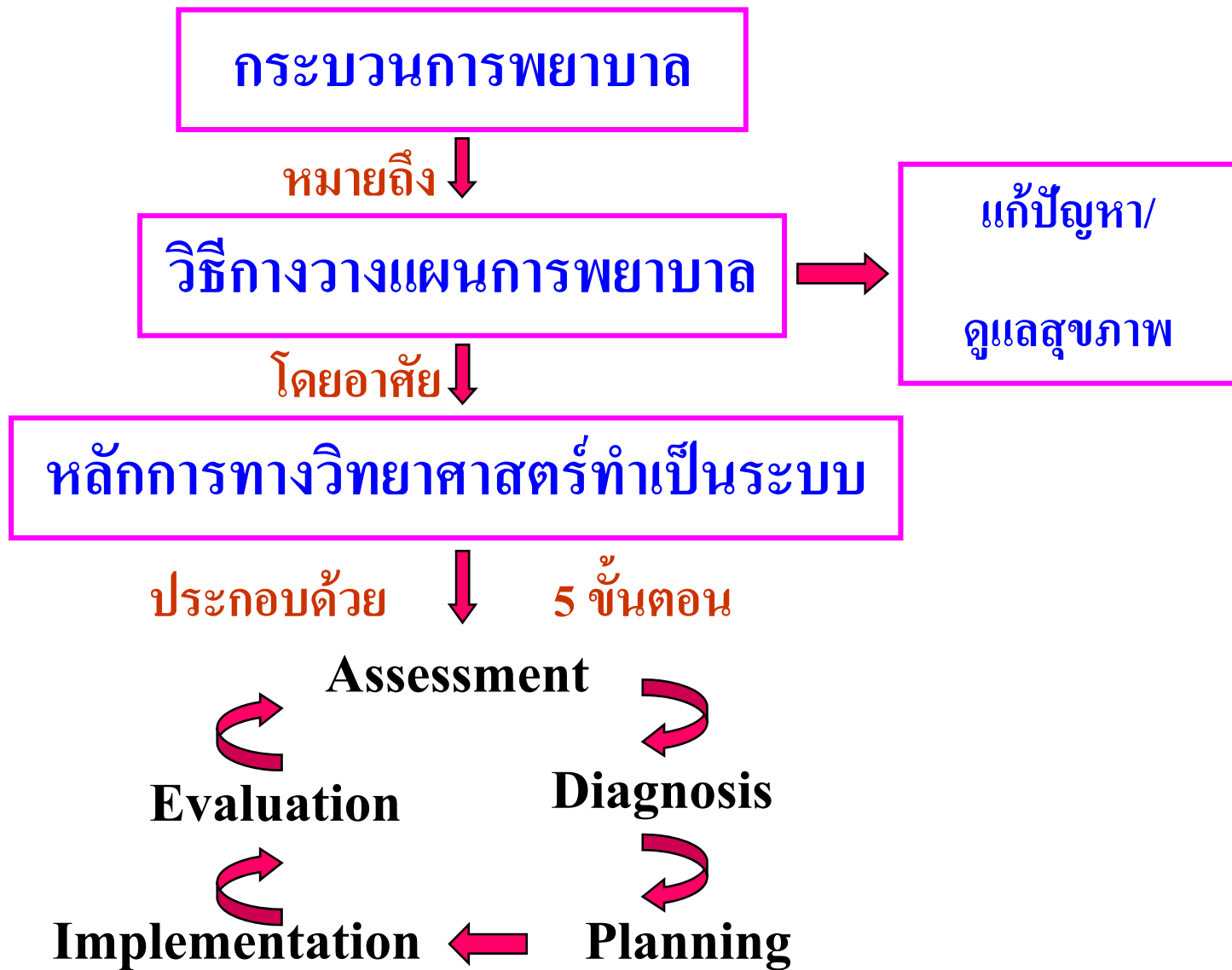
วันที่ **10** กุมภาพันธ์ **2555**

อ.วรรณิ ศรีวิทย์

ความหมายของกระบวนการพยาบาล

การประเมินภาวะสุขภาพ

ปัญหาในการประเมินภาวะสุขภาพ

1. เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลไม่ครอบคลุม
2. เครื่องมือไม่สะดวกต่อการนำไปใช้
3. รวบรวมข้อมูลไม่ครบถ้วน
4. พยาบาลไม่เห็นความสำคัญ ไม่มีทักษะในการนำไปใช้
5. ระบบการปฏิบัติงานไม่เอื้อต่อการนำไปใช้

การประเมินภาวะสุขภาพ

การประเมิน ภาวะสุขภาพ

คือการเก็บรวบรวมข้อมูล

เกี่ยวกับ

ภาวะสุขภาพ
ความเจ็บป่วย
ปัจจัยเสี่ยง
ข้อมูลพื้นฐาน

มุ่งเน้น

การตอบสนอง
ของผู้รับบริการ
ต่อปัญหาสุขภาพ

มี 4 ขั้นตอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล

การจัดระบบข้อมูล

การบันทึกข้อมูล

ประกอบด้วย

การประเมินเมื่อแรกรับ

การประเมินต่อเนื่อง

การประเมินความสามารถ
ในการดูแลตนเอง

การชักประวัติ

ข้อมูลทั่วไป

เพศ อายุ
อาชีพ ระดับการศึกษา
สถานที่มาพบการสัมผัส จลจ.

อาการที่นำตัวมาพบ

อาการหลัก 1-2

ระยะเวลา

มีอะไร

สาเหตุการสัมผัส

แพทย์นัด

สาเหตุที่นัด

การเจ็บป่วยในปัจจุบัน

การเจ็บป่วยในอดีต
ต้องสัมพันธ์กับอาการที่นำตัวมาพบ

การเจ็บป่วยครั้งก่อน
หรือแพ้/แรกเกิด - มีจุดขึ้น

ตาแดง/ไม่เกี่ยวกับ ตาแดง
คอแห้ง/ไม่เกี่ยวกับ คอแห้ง

การเจ็บป่วยในอดีต

การเจ็บป่วยที่พบบ่อย

โรคติดต่อ

การแพ้/ภูมิแพ้

ยา

ตาแดง

คอแห้ง

การเจ็บป่วยในอดีต

การเจ็บป่วยในอดีต

โรคติดต่อ

มีตาแดงอย่างไร

รักษาอย่างไร

ผลการรักษา

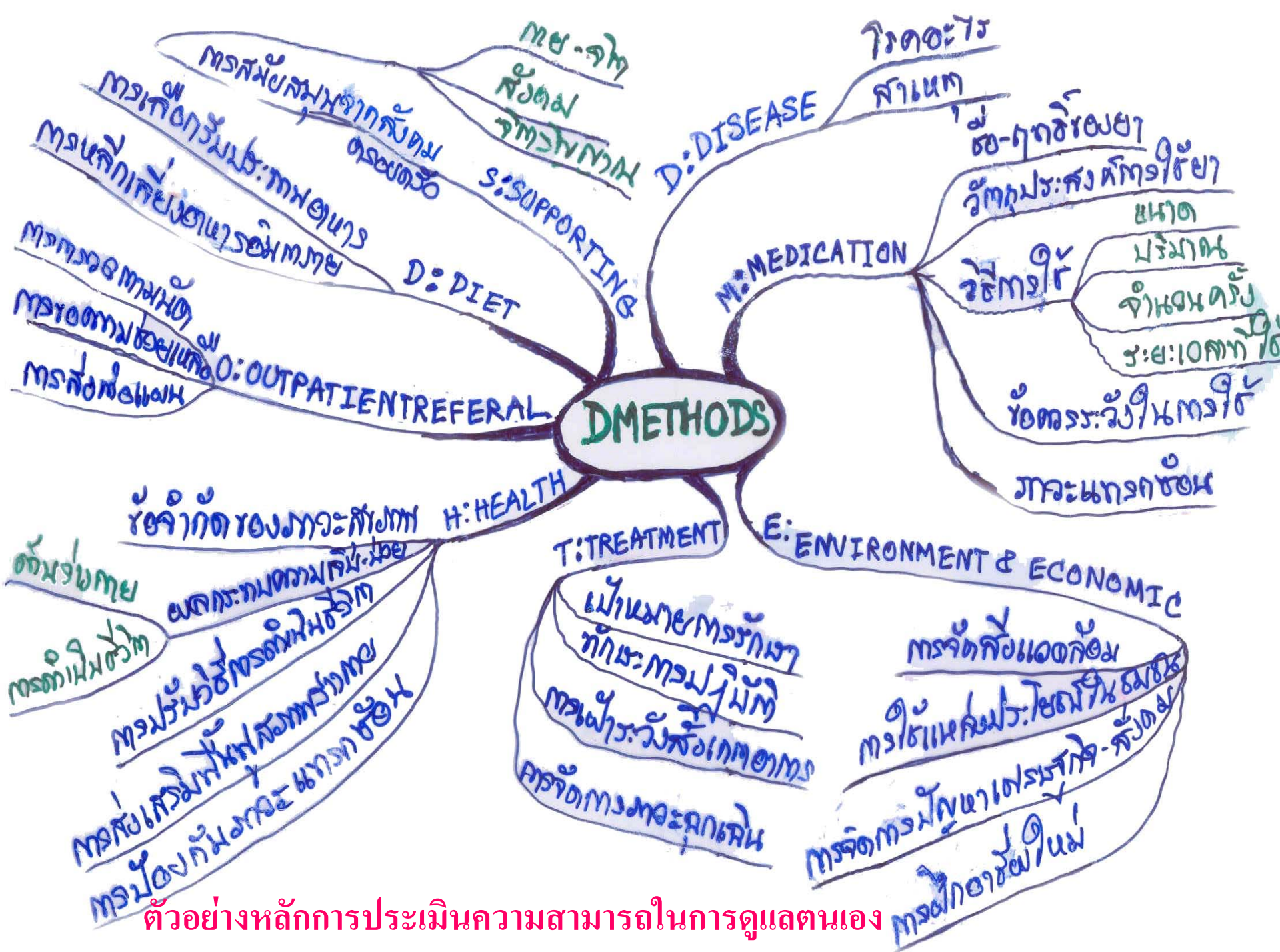
โรคติดต่อ

ระยะเวลา

โรคติดต่อ

ตาแดง

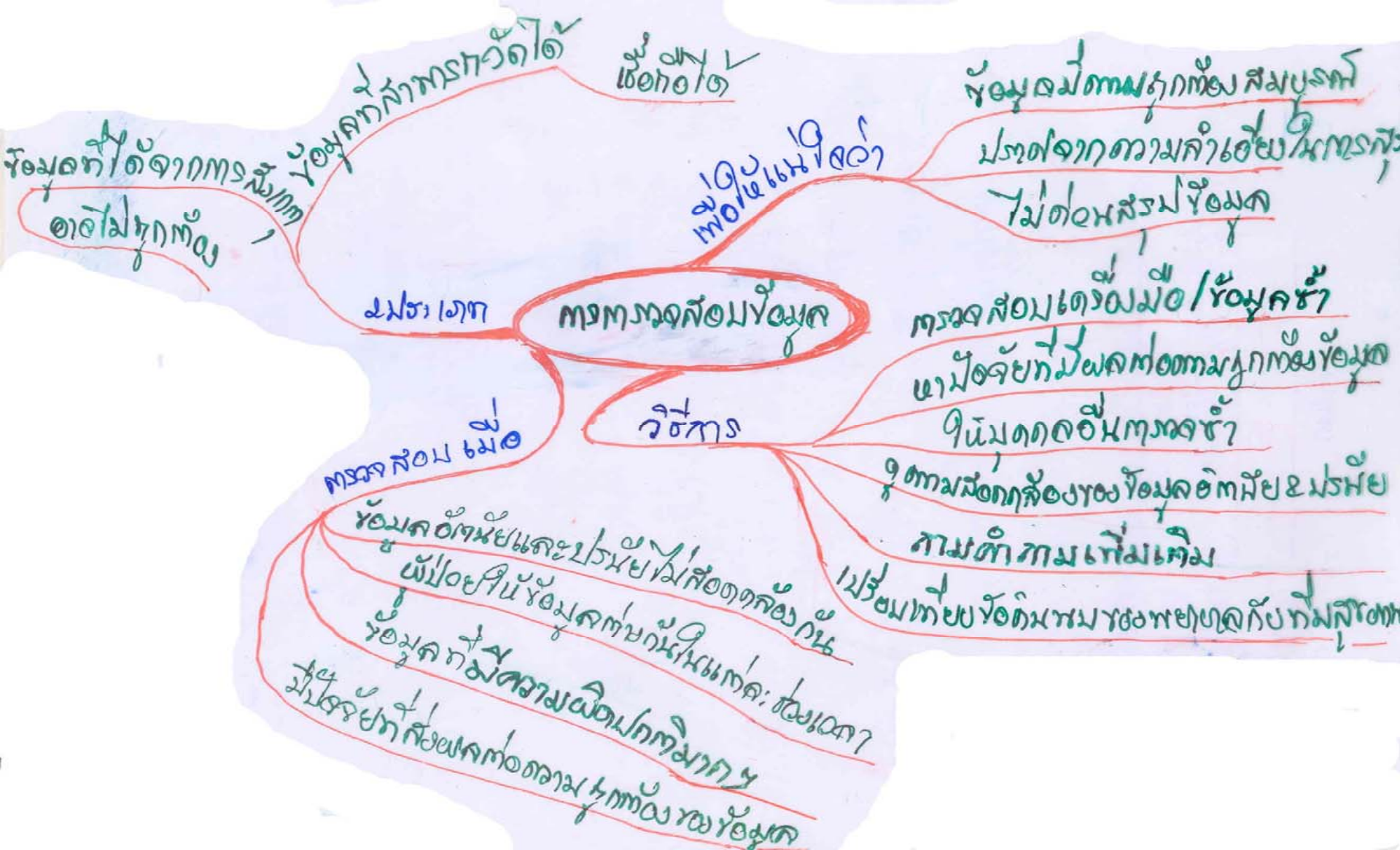
คอแห้ง

การประเมินภาวะสุขภาพ

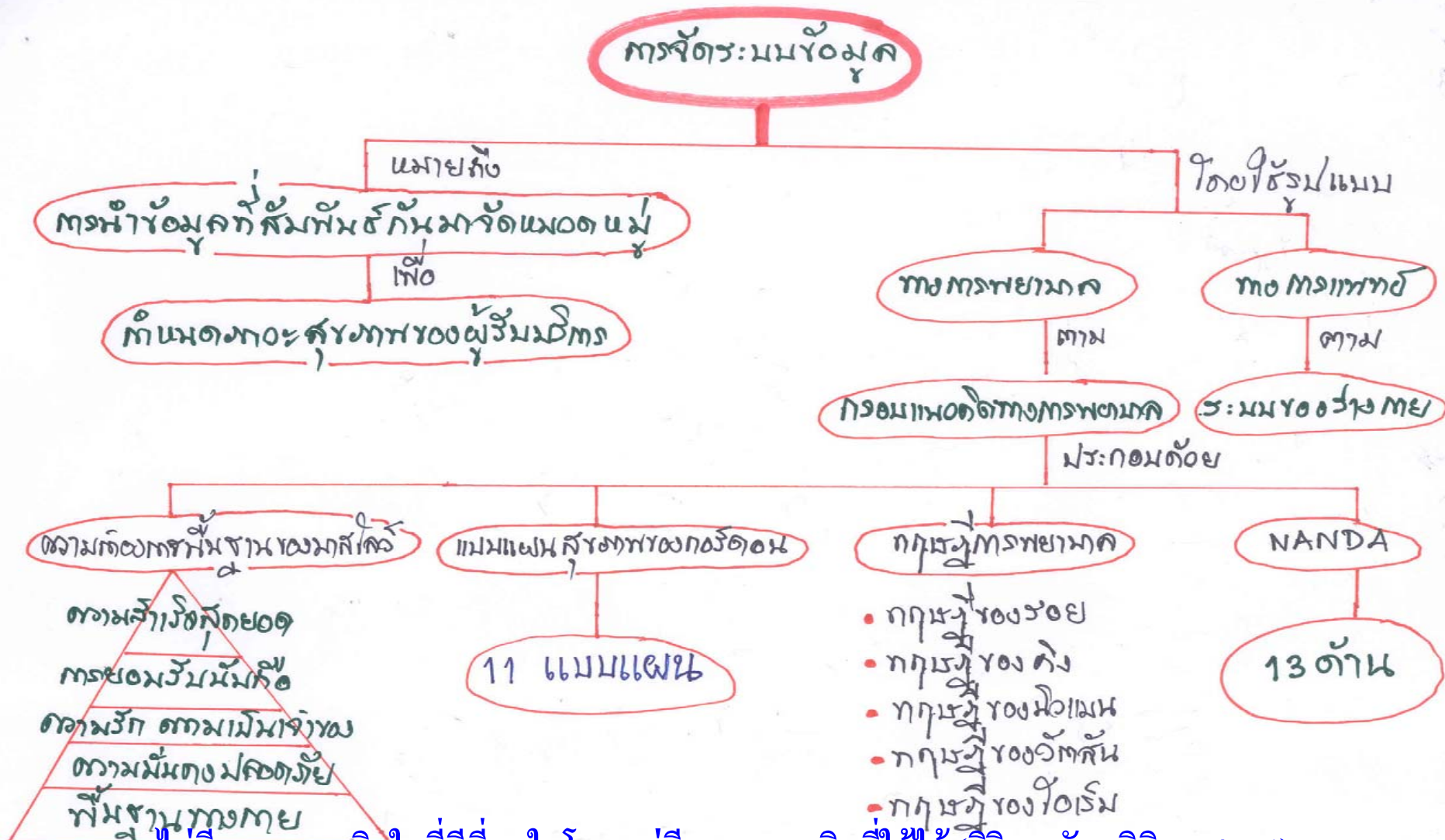
2. การตรวจสอบข้อมูล

การประเมินภาวะสุขภาพ

3. การจัดระบบข้อมูล

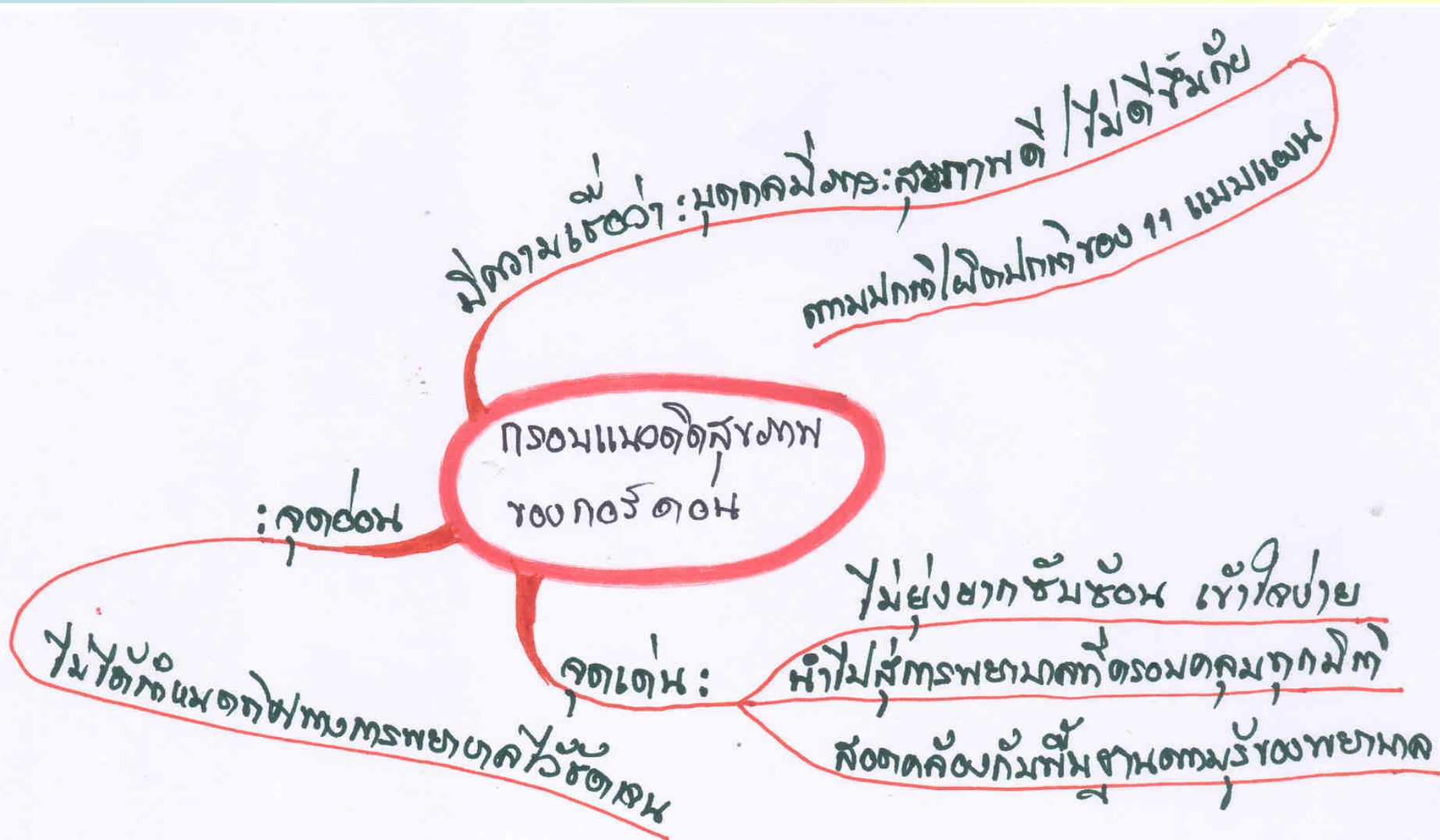

ไม่มีกรอบแนวคิดใดที่ดีที่สุดในโลก แต่มีกรอบแนวคิดที่ใช้ได้ (ศิริพร ขัมภลิจิต , 2551)

การประเมินภาวะสุขภาพ

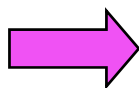
3. การจัดระบบข้อมูล

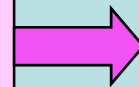

การวินิจฉัยทางการแพทย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล
การตรวจสอบข้อมูล
การจัดระบบข้อมูล
การบันทึกข้อมูล

ตีความ
แปลความ
สรุปความ

กำหนดภาวะ
สุขภาพ/
ปัญหา

การประเมินภาวะสุขภาพ

การวินิจฉัยทางการแพทย์

การวินิจฉัยทางการแพทย์

ปัญหาในการวินิจฉัยทางการแพทย์

1. ไม่นำข้อมูลจากการประเมินมากำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล
2. วินิจฉัยการพยาบาลไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ครบถ้วน
3. ขาดความเข้าใจและทักษะในการเขียนวินิจัยการพยาบาล
4. ขาดทักษะในการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูล
5. ข้อวินิจฉัยการพยาบาลขาดความเป็นสากล มีความยุ่งยากซับซ้อน

การวินิจฉัยทางการแพทย์

ลักษณะของวินิจัยการพยาบาล

ครอบคลุมการดูแลแบบองค์รวม

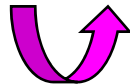
เกิดจากการตัดสินใจของพยาบาล

พยาบาลมี

ความสามารถและมี
สิทธิในการดูแลภายใน

ขอบเขตของวิชาชีพ

ปัญหาสุขภาพ/ภาวะสุขภาพ

เกิดจากการรูปแบบ
แผนหรือกลุ่มข้อมูล

ที่ตรวจสอบได้

ประกอบด้วยปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

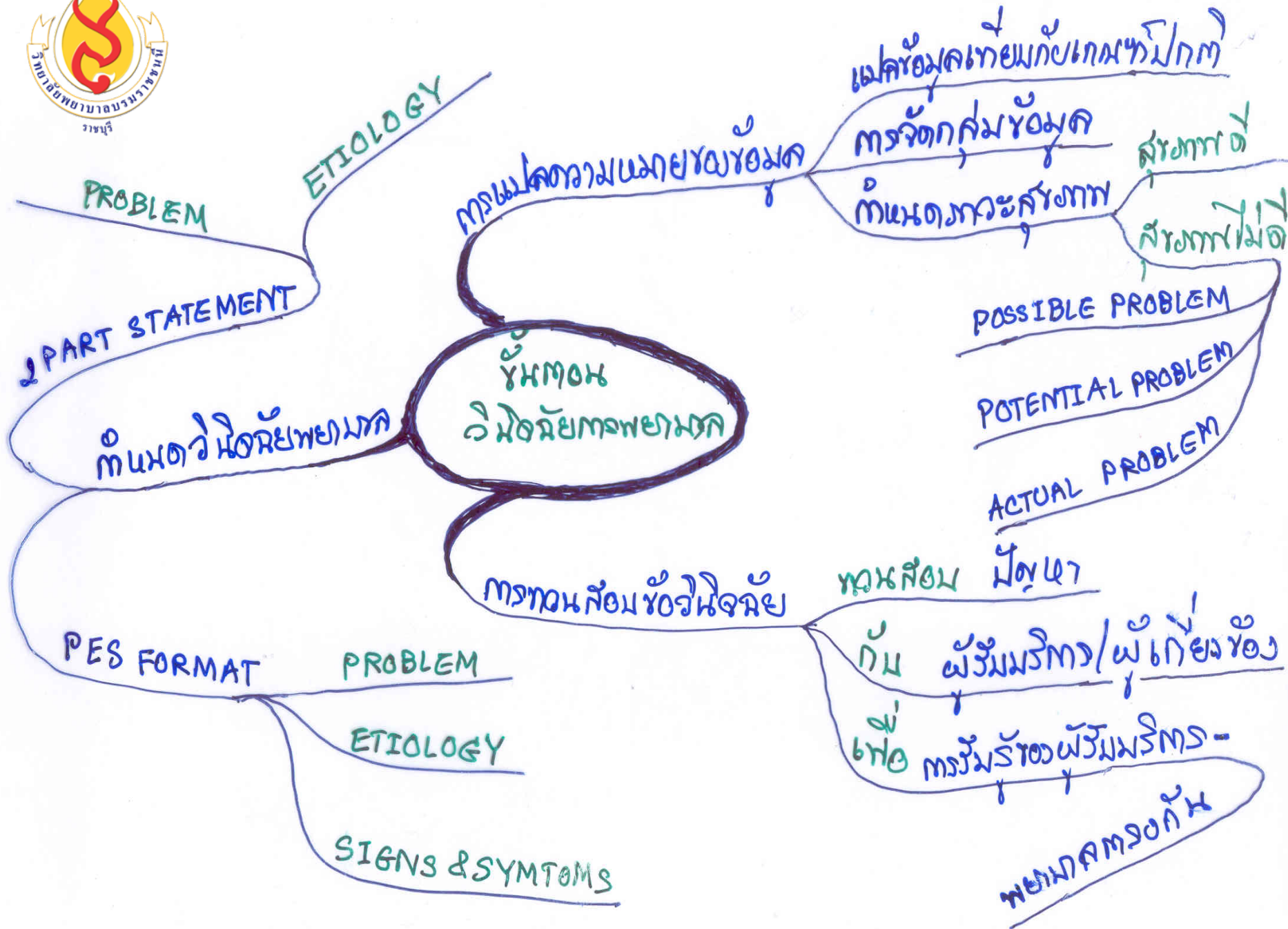

การวินิจฉัยทางการแพทย์

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล (Collaborative Problems)

- ▲ ปัญหาที่รับผิดชอบร่วมกับแพทย์และทีมสุขภาพ
- ▲ ปัญหาที่เกิดจากภาวะแทรกซ้อนของโรคหรือการรักษา
- ▲ บทบาทอิสระของพยาบาลเน้นที่การป้องกัน การติดตาม การประเมิน เมื่อพบการเปลี่ยนแปลงต้องรายงานแพทย์

“ความรู้สึกตัวเปลี่ยนแปลงเนื่องจากแรงดันในสมองเพิ่มขึ้น
จากการบาดเจ็บที่ศีรษะ”

ขั้นตอนการวินิจฉัยทางการแพทย์

การกำหนดภาวะสุขภาพ

สุขภาพดี $\Rightarrow$ การส่งเสริมสุขภาพ

รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ทุกวัน

ออกกำลังกายสม่ำเสมอ

ร่างกายแข็งแรงสดชื่น

ไม่เคยเจ็บป่วยร้ายแรง

“สุขภาพดีเนื่องจากสนใจดูแลตนเอง”

ขั้นตอนการวินิจฉัยทางการแพทย์พยาบาล

การกำหนดภาวะสุขภาพ

ตัวอย่างวินิจฉัยการพยาบาลสุขภาพดี

เผชิญกับภาวะเครียดได้ดีเนื่องจากได้
กำลังใจจากครอบครัว

ควบคุมโรคเบาหวานได้ดีเนื่องจากมีพฤติกรรม
การบริโภคที่ถูกต้อง

มารดามีทัศนคติที่ดีในการเลี้ยงดูด้วยนมแม่

ขั้นตอนการวินิจฉัยทางการแพทย์

การกำหนดภาวะสุขภาพ

ภาวะสุขภาพไม่ดี

Possible Problem

ได้รับการผ่าตัดไส้ติ่งมา 1 วัน

บอกวิธีการดูแลแผลไม่ได้

แผลผ่าตัดแห้งดี ไม่บวมแดง

“อาจเกิดการติดเชื้อที่แผลผ่าตัดเนื่องจากขาดความรู้ในการดูแลบาดแผล”

ขั้นตอนการวินิจฉัยทางการแพทย์

การกำหนดภาวะสุขภาพ

ภาวะสุขภาพไม่ดี

Potential Problem

ได้รับการผ่าตัดไส้ติ่งมา 3 วัน

มีสิ่งขับหลังซึมเปื้อนแผล

“เสี่ยงต่อการติดเชื้อบริเวณแผลผ่าตัดเนื่องจาก
มีสิ่งขับหลังซึมเปื้อนแผลตลอดเวลา”

ขั้นตอนการวินิจฉัยทางการแพทย์

การกำหนดภาวะสุขภาพ

ภาวะสุขภาพไม่ดี

Actual Problem

ได้รับการผ่าตัดไส้ติ่งมา 5 วัน

แผลผ่าตัดแยกมีกลิ่นเหม็น พบหนองไหลซึมจากแผล

ใช้มือสัมผัสแผลบ่อยครั้งและแผลโดนน้ำ

$T = 38.5$ องศาเซลเซียส $W.B.C. = 22,000$ เซลล์/ลบ.มม.

“เกิดการติดเชื้อที่แผลผ่าตัดเนื่องจากใช้มือสัมผัสแผลและแผลโดนน้ำ”

ขั้นตอนการวินิจฉัยทางการแพทย์

การทวนสอบข้อวินิจฉัย

ทวนสอบ : ปัญหา

กับ : ผู้รับบริการ/ผู้เกี่ยวข้อง

เพื่อ : การรับรู้ของพยาบาลตรงกับผู้รับบริการ

วินิจฉัยการพยาบาลเป็นการแปลความหมายของข้อมูลไม่ใช่ ข้อเท็จจริง

การเขียนวินิจัยทางการพยาบาล

การเขียนวินิจัยทางการพยาบาล

2 Part Statement

เกิดแผลกดทับบริเวณก้นกบ **เนื่องจาก** เคลื่อนไหวร่างกายได้น้อย

PES Format

เกิดแผลกดทับบริเวณก้นกบ **เนื่องจาก** เคลื่อนไหวร่างกายได้
น้อย **จาก** ร่างกายซีกขวาอ่อนแรง

การเขียนวินิจฉัยทางการแพทย์

การเขียนวินิจฉัยทางการแพทย์

สามารถเขียนเฉพาะส่วนของปัญหาได้ถ้า

- ปัญหาสุขภาพที่มีความชัดเจน โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงสาเหตุของปัญหา เช่น มีการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพตนเองไม่ถูกต้อง
- ยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่นอน เช่น มีไข้โดยไม่ทราบสาเหตุ

การเขียนวินิจฉัยทางการแพทย์ที่ควรเลี่ยง

บกพร่องในการดูแล **ส.ว.ท.ย.** ส่วนบุคคลเนื่องจากช่วยเหลือตนเองได้น้อย

ต้องการดูแล **ส.ว.ท.ย.** เนื่องจากเสาะมาก

สูญเสียน้ำไปทางอุจจาระมากเนื่องจากได้รับสารน้ำไม่เพียงพอ

เกิดแผลกดทับเนื่องจากได้รับการพลิกตะแคงตัวน้อยเกินไป

สุขวิทยาส่วนบุคคลไม่ดีเนื่องจากเกียจคร้านในการทำความสะอาดร่างกาย

หุติงเนื่องจากสูญเสียการได้ยินจากเส้นประสาทถูกทำลาย

เสี่ยงต่อภาวะขาดน้ำและท้องผูกเนื่องจากได้รับสารน้ำไม่เพียงพอ

การเขียนวินิจฉัยทางการแพทย์ที่ควรเลี่ยง

- มีไข้เนื่องจากอุณหภูมิร่างกายสูง/ผิวหนังถูกทำลายเนื่องจากเป็นแผลกดทับ
- ซึมเศร้าเนื่องจากสามีเสียชีวิต / ไม่รู้สึกรักตัวเองเนื่องจากสมองได้รับบาดเจ็บ
- ปวดอักเสบเนื่องจากลากลักอาหารเข้าสู่ปอด
- ให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำเนื่องจากมีภาวะขาดน้ำ
- แบบแผนการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงเนื่องจากสามีป่วยด้วยโรคเรื้อรังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติทำให้รายได้ของครอบครัวลดลง

วินิจฉัยทางการพยาบาลที่เป็นสากล

■ **NANDA** (*North American Nursing Diagnosis Association*)

โดย สมาคมวินิจฉัยการพยาบาลของอเมริกาเหนือ แบ่งเป็น 9 แบบแผน

■ **NIC** (*The Nursing Intervention Classification*)

โดย กลุ่มพยาบาลจากมหาวิทยาลัยไอโอวา จัดกลุ่มการบำบัดทางการพยาบาลเป็น 6 หมวด

■ **NOC** (*Nursing Outcome Classification*)

โดย กลุ่มพยาบาลจากมหาวิทยาลัยไอโอวา จัดกลุ่มตามผลลัพธ์ทางการพยาบาลเป็น 7 หมวด

วินิจฉัยทางการพยาบาลที่เป็นสากล

■ **ICNP** (International Classification of Nursing Practice) โดยสภาการพยาบาลระหว่างประเทศ จัดกลุ่มข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาล และผลลัพธ์ทางการพยาบาล เพื่ออธิบายปรากฏการณ์พยาบาล

■ **The Omaha System**
ประกอบด้วยการจำแนกปัญหา กิจกรรมการพยาบาลและผลลัพธ์ทางการพยาบาล

■ **แบบแผนสุขภาพ 11 แบบแผนของกอร์ดอน**

ตัวอย่างการเขียนวินิจฉัยทางการพยาบาล

Assessment	Nursing Diagnosis	Assessment	Nursing Diagnosis	Assessment	Nursing Diagnosis
(1) S : คิมน้ำวันละ 3 แก้ว -บ่นกระหายน้ำ O: ริมฝีปากแห้ง ผิวแห้ง มีกลิ่นปาก ลิ้นเป็นฝ้าขาว -ปัสสาวะสีเหลืองเข้ม 400 ซีซี/วัน -ผล Na⁺ 150 mEq/L (15 ตค.46) -ความถ่วงจำเพาะของปัสสาวะ 1.050 -มีไข้ 37.7 °C	เกิดภาวะขาดน้ำเนื่องจากคิมน้ำน้อย	(2) S: บ่นเบื่ออาหารไม่ยอมทานข้าว O: -รับประทานอาหารอ่อนได้ 5-6 คำ - กลืนอาหารลำบาก - มีอาการสำลักเป็นบางครั้ง - อ่อนเพลีย แขนขาชิวขาวอ่อนแรง ไม่สามารถลุกนั่งได้เอง - ระดับ Albumin ในเลือด 3 g/dl	เสี่ยงต่อการได้รับสารอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกายเนื่องจากบกพร่องในการเคี้ยวและกลืนอาหาร	(3) S : ไม่ถ่ายอุจจาระมา 3 วัน : บ่นท้องอืด O : เคาะท้องได้เสียงโป่ง ได้ยินเสียงลำไส้ 4 ครั้ง/นาที -คิมน้ำวันละ 3 แก้ว -รับประทานอาหารอ่อนมา 3 วัน -นอนอยู่ในท่าเดียวเป็นเวลานาน	ท้องผูกเนื่องจากมีการเคลื่อนไหวร่างกายลดลง ร่วมกับการได้รับน้ำและอาหารที่มีกากลดลง

ตัวอย่างการเขียนวินิจฉัยทางการพยาบาล

Assessment	Nursing Diagnosis	Assessment	Nursing Diagnosis	Assessment	Nursing Diagnosis
(4) S : ผู้ป่วยบอกว่านอนหลับได้วันละ 3-4 ชม./วัน “นอนหลับ ๆ ตื่น ๆ ฝันร้ายมีเสียงรบกวน” “บ่นเมื่อยและพลิกตะแคงตัวไม่สะดวก” O : สีหน้าไม่สดชื่น ง่วง - อ่อนเพลีย - มักนอนหงายในท่าเดียวนาน ๆ	แบบแผนการนอนหลับเปลี่ยนแปลง : นอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอ เนื่องจากความเจ็บป่วยและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในการนอน	(5) S : บ่นเหนียวตัวอยากอาบน้ำ O : แขนขาซีกขวาอ่อนแรง -ไม่สามารถตัวทำ ความสะอาดร่างกายและอวัยวะสืบพันธุ์ หลังการขับถ่ายได้ -มีกลิ่นปาก -ร่างกายและอวัยวะสืบพันธุ์มีกลิ่นเหม็น	พร่องในการดูแลตนเองเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเนื่องจากแขนขาซีกขวาอ่อนแรง	(6) S : ผู้ป่วยบอกว่า “รู้สึกขาบริเวณแขนขาข้างขวา” “รู้สึกเมื่อย เพราะพลิกตะแคงตัวลำบาก” O : แขนขาข้างขวาอ่อนแรง -มักนอนหงายอยู่ในท่าเดียวนาน ๆ	การเคลื่อนไหวร่างกายบกพร่องเนื่องจากยังไม่รู้วิธีและพัฒนาความสามารถในการเคลื่อนไหวที่เหมาะสมกับพยาธิสภาพ

ตัวอย่างการเขียนวินิจฉัยทางการพยาบาล

Assessment	Nursing Diagnosis	Assessment	Nursing Diagnosis	Assessment	Nursing Diagnosis
(7) S : “รู้สึกวาลิ้นแข็ง ซา ปากเปี้ยว ออกเสียงลำบาก” O : พูดไม่ชัด พูดได้เป็นคำ ๆ บางครั้ง-ไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่พูด	การสื่อสารภาษาบกพร่อง เนื่องจากพูดไม่ชัด	(8) S : ผู้ป่วยกล่าวว่า “ไม่เคยคิดว่าตนเองจะแขนขาอ่อนแรง ต้องพึ่งพาคนอื่น” “การเจ็บป่วยครั้งนี้ทำให้ต้องมานอนโรงพยาบาล” O : น้ำตาไหล สีหน้าเศร้าหมองขณะพูดเกี่ยวกับการเจ็บป่วย	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง เนื่องจากสูญเสียหน้าที่การทำงานของร่างกายซีกขวา	(9) S : ภรรยาบอกว่า “ตั้งแต่ป่วยผู้ป่วยหงุดหงิดคิดมาก” “รายได้น้อยลง เพราะผู้ป่วยไม่สามารถทำงานได้อีก” ผู้ป่วยบ่นกลัว O: สีหน้าเศร้าหมอง คิ้วขมวด	การปรับตัวไม่ดี เนื่องจาก การสูญเสียหน้าที่การทำงานของร่างกายซีกขวา

ตัวอย่างการเขียนวินิจฉัยทางการพยาบาล

Assessment	Nursing Diagnosis
(10) S : บอกว่าแขนขาซ้ายขวาไม่มีแรง O : ร่างกายซ้ายขวา ซ้ายเคลื่อนไหวไม่ได้ -ช่วยตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันไม่ได้	เสี่ยงต่อการได้รับบาดเจ็บ เนื่องจากร่างกายซ้ายขวาและอ่อนแรง

